

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

Această carte a apărut cu sprijinul
LITERATURE IRELAND.

PAUL LYNCH

GRACE

Traducere din limba engleză și note de
IULIA GORZO

HUMANITAS
fiction

Redactor: Mihaela Pascu-Oglindă
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristina Jelescu
DTP: Florina Vasiliu, Veronica Dinu

Tipărit la Livco Design

PAUL LYNCH

GRACE

Copyright © 2017 by Paul Lynch

All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2026, pentru prezenta versiune în limba română

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

LYNCH, PAUL

Grace / Paul Lynch; trad. din engleză și note de Iulia Gorzo. –

București: Humanitas Fiction, 2026

ISBN 978-606-097-853-4

I. Gorzo, Iulia (trad.; note)

821.111

EDITURA HUMANITAS FICTION

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0723/684 194

*Pentru Louise Stenbridge, care ne-a părăsit.
Pentru Amelie Lynch, care ni s-a alăturat.*

„Ușoară,-n așteptarea vântului morții, viața
Mi-e, ca un fulg pe, încă, neputrezita-mi mână.“¹
T. S. Eliot

„Cum poate-acesta, viu fiind, să vie
prin lumea morții pân-aici adus?“²
Dante Alighieri

„Timpul împrăstie unghiurile solide ale faptelor
într-un eter strălucitor.“
Ralph Waldo Emerson

1. T.S. Eliot, „Cânt pentru Simeon“, în *Opere poetice 1909-1962*, traducere de Șerban Foarță și Adriana-Carmen Racoviță, Editura Humanitas Fiction, 2011, p. 237.

2. Dante Alighieri, *Divina Comedie*, traducere de Gheorghe Coșbuc, Editura Polirom, 2000, p. 112.

I
SAMHAIN

Potop de octombrie. De cum se luminează, maică-sa vine la ea, o smulge din somn, o ia dintr-un vis despre lume. E trasă de braț prin cameră, panica țâșnește, inundându-i sângele. Nu țipa, că-i trezești pe ceilalți, își spune ea, nu cumva s-o vadă așa pe mama. Oricum, nu-i iese nici un sunet, gura îi e încleiată, limba îi zvâcnește, așa că cel care vorbește e umărul. Protestează trosnind tare, de parcă ar avea brațul putred, o creangă ruptă sec dintr-un copac. Dintr-un loc fără vorbe vine înțelegerea că ceva din rânduiala lumii ei s-a desfăcut.

E trasă spre ieșire de parcă maică-sa ar ține-o în ham, cu trupul îndoit ca o unealtă încovoiată de lucrat pământul, cu picioarele ca niște lame tocite. O rază de lumină lângă ușă, ca tăișul de cuțit. Ochii ei se luptă cu întunericul ca să se fixeze asupra maică-sii, văd doar o mână albă ca oasele înșurubată în încheietură. Azvârle pumnul liber, nu nimerește, îl azvârle în beznă, în aerul complice, își înfige călcâiele în podea. Voință asmuțită contra altei voințe, deși voința lui Sarah e acum mai mult forță animalică, o putere secretă, se gândește, ca boul lui Nealy Ford înainte să-l omoare și să plece, și-și simte încheietura arzând în strânsoarea maică-sii. E târâtă afară pe ușă, răsucindu-se de pe călcâie în vârfurile picioarelor.

Le întâmpină un frig șfichiuitor, de parcă pe ele le-ar fi pândit acolo, un animal hămesit în zori, o dimineață care

apasă, aspră și cenușie. Nu-i încă adevăratul ger al iernii, deși copacii stau ghemuiți ca niște bătrâni despuiați ca să-și primească osânda, iar pământul răvășit așteaptă. Copacii din părțile astea sunt frasini de munte, dar crengile nu le sunt grațioase. Se înalță ciunțiți și strâmbi de parcă n-ar găsi sprijin în pământul neîndestulător, schilodiți de apăsarea tot mai grea a cerului. Pe sub ei trec Sarah și fiica ei, fata de paisprezece ani cu pielea palidă și pieptul încă de băiat, cu părul lung despletit peste față, așa că maică-sa nu vede altceva din ea decât dinții rânjiți.

Maică-sa o așază cu forța pe butucul de tăiat. Ia șezi aci, îi spune.

Preț de-o clipă pare să se caște o tăcere mare, iar vântul, hoinar neobosit, stă pe loc la înălțimea asta. Stâncile încuibate în munte sunt fălci enorme, strâns închise-n ascultare. Fata se zărește în băltoacele din noroi, vede forma tremurată a femeii ridicându-se deasupra ei, cenușie și grotescă. Vraja tăcerii se rupe, bății de aripi, fâlfâitul unei păsări negre săgetând cerul către deal. Ce s-o fi întâmplat cu mama pe când dormeam? se întreabă ea. Cine i-a luat locul? Deodată vede spaima cea mare din inima ei – cuțitul bont, scos de sub fusta maică-sii. Din propria-i beznă iese apoi povestea fratelui ei Colly, cu ochii lui imenși și gravi, povestea unei familii atât de nevoiașe, că l-au tăiat pe mezin. Sau poate pe cel mare? se întreabă ea. Colly ăsta mereu se ține de povești, nu-i tace gura niciodată, jură pe viața lui că spune adevărul. Lasă prostiile, îi spusese ea atunci. Dar acum știe că dintr-una ajungi în alta și iat-o ajunsă aici.

O aude pe Sarah șuierând în spatele ei. Îi aude pe cei mici furișându-se la ușă să caște gura. Se gândește la ultima ființă vie pe care o văzuseră omorâtă, gâsca fugărită, înfoiată într-un arc alb, sfâșiind aerul cu țipetele ei. Liniștea stranie a păsării cu gâtul pe butuc și sora lor tăcând acum la fel ca ea, același cuțit bont care răzbise atât de greu. Și Boggs care stătea și aștepta. Cum curățase toată carnea de pe os. Vede

lama ridicându-se, devine un animal care se opintește și se zbate să-i scape maică-sii.

Năvala lui Colly atunci, un băiat de doisprezece ani ca un tăuraș, pierzându-și șapca, strigând numele soră-sii. Grace! Aude în vocea lui o disperare cumplită, de parcă îi poate salva numele de pierderea oricărui sens rostindu-l, iar câtă vreme îl rostește nu se poate întâmpla nimic rău. Se simte cârmită spre un întuneric iminent în timp ce Colly trage de maică-sa, o prinde de mijloc, dar ea îl dă la o parte cu ușurință, îl trânteste la pământ. Apoi Sarah vorbește și vocea îi tremură. Colly, treci înapoi în casă. Grace se întoarce și-și vede fratele roșu-n obraji, stând în șezut, vede în mâna maică-sii cuțitul de care pare să se rușineze. Ochii li se întâlnesc și ea se miră de ceea ce nu vede la maică-sa – nici un semn de nebunie sau răutate. Când femeia vorbește, aude corzile înnodându-i-se în gâtlee. Te rog, termină odată!

Pe urmă Sarah se mișcă iute, ia părul fetei în pumn, expunându-i gâtul de porțelan, ridică tășul.

Câte lucruri poți vedea într-o clipă. Până la urmă, e un sâmbure de adevăr în povestea lui Colly, se gândește. Ultimul lucru pe care ai să-l vezi din mama e umbra ei, se mai gândește. Să iei cu tine toate astea în amintire, își spune. Un suspin se urnește din străfunduri și scapă afară ca un cânt.

Vede în fața ochilor toamna părului ei lung. Cade în fuioare, într-o sclipire de culori crepusculare, părul ei țesut cu razele soarelui scăpătat. O doare scalpul și plânge, în timp ce maică-sa trage și taie. Plânge când părul îi cade în panglici. Vede cu ochii închiși stelele dinăuntru. Când îi deschide iar, maică-sa stă de partea cealaltă. Colly e în genunchi, strângând păr în pumni. Limba rece a vântului pe gâtul ei gol. Ridică mâinile și le duce amortită la ce-a mai rămas din capul ei, în timp ce maică-sa trece în fața ei, strecurând cuțitul sub rochie. Sarah pare furioasă, gâfâie, palidă și epuizată, cu un gât pe care pielea a început să

atârne de parcă n-are vlagă s-o țină unde-i e locul. Clavicula ei e broșa unei frumuseți surghiunite. Își pune mâinile pe pântecul umflat, de gravidă-n șapte luni, își înăsprește vocea pentru fiică-sa. Îi spune așa.

De-acum tu ești cea puternică.

În ciobul de oglindă se văd străfulgerări de lume. Grace prinde-n el soarele încâlcit în nori și-l aduce spre picioare. Sunt picioare lungi și subțiri și, chiar dacă-s desculțe, și le recunoaște fără greș – picioare delicate de fată, cu o formă elegantă, se gândește, iar dacă le-ai spăla de mizerie, sub unghii s-ar vedea un trandafiriu perfect. E mândră de gleznelenele ei subțiri, nu-s umflate ca ale mamei. Genunchiul noduros, cu cicatricea ca o lună. Se întoarce și îndreaptă soarele spre ceafa lui Colly, care stă îmbufnat, scoțând fum din pipa lui de lut. Aude-n casă pași iuți, vătuiți, apoi un copil căzând, și-l recunoaște după plâns pe Bran, mezinul. Colly mormăie o sudalmă și se ridică greoi în picioare văzând că plânsul nu încetează. Ea nu suportă să-și vadă capul. Întoarce oglinda spre funigiei întinși între două pietre – o pânză de păianjen care se unduiește ușor în vânt, palpitând de lumină ca și cum ar învia în soare. Întinde degetul și o rupe, apoi se șterge pe fusta zdrențuită de ce i s-a lipit de mână. Dacă degetul ei ar fi o lamă, ar fi la fel de tăioasă și ascuțită ca ura ei. Câte n-aș putea face cu ea! își spune.

O mișcare lângă ușă. Potrivește oglinda așa încât s-o vadă pe maică-sa ieșind din casă cu șalul ei roșu, pe care și-l aruncă pe umeri ca pe o plasă de pescar ce prinde un banc de raze. Sarah își trage un scaun în mijlocul drumului și se așază, roșie la față, de parc-ar aștepta pe cineva – pe Boggs, se gândește Grace –, frământându-și mâinile în poală. Oftează iar, apoi se ridică și intră-n casă fără un cuvânt, pe urmă iese cu acul ei de lemn și-și prinde șalul, apoi se așază pe scaun. Nimeni nu îndrăznește să vorbească atunci când Sarah se poartă așa, dar Colly și Grace stau cu ochii pe ea. Știe că,

pentru Colly, maică-sa are stofă de vrăjitoare, tare ar vrea s-o doboare cu un pumn. Se uită la maică-sa cum stă și se uită la drum din vârful dealului, stă cu ochii pironiți pe găurile fustei albe, îmbâcsite a lui Sarah, largi cât să intre două, trei degete. Fusta căzând amplă de la brâu în jos ca pliurile deformate ale unui acordeon. Și atunci, timp de câteva clipe, o vede pe maică-sa ca pe altcineva, se gândește că, privind-o în oglindă, o poate vedea așa cum e cu adevărat – o femeie care poate că fusese cândva tânără și care păstrează ceva din strălucirea de atunci. Cât o îmbătrânește sarcina asta, a cincea. Apoi intuiția trece ca lumina și Grace se agață de ura ei.

Deodată, Sarah se ridică în picioare și-și adună fusta. Cum o ia pieptiș pe drumul spre trecătoare, cu brațele încrucișate, cu corpul aplecat peste greutatea dealului, spre acel loc mort, golit de orice culoare în afară de maroniul atotcuprinzător unde nu crește nimic bun, un pământ de care n-a auzit decât vântul.

Știe că cei mici sunt nevinovați din cap până-n picioare, și totuși poartă pecetea lui Boggs. Același păr roșu învâpăiat. Lobul urechii alungit, ca o monedă șlefuită. Nasul ăla de bulldog. Și-a însemnat toți copiii. Anul trecut, în oraș, Sarah văzuse doi băieți care semănau leit cu ai ei, și de aceeași vârstă, dar își văzuse de drum de parc-ar fi purtat ochelari de cal. La asta se gândește în timp ce aprinde iar focul slab. Mușchiul sfârâie și împroașcă, iar bucăți de turbă se măsoară curajoase cu tăciunii, de parcă preț de-o clipă și-ar egala forțele. Le dă celor mici apă în căni de tablă și-i culcă, apoi asistă la judecata focului. De prea mult timp își vede mama căzând – adânc, tot mai adânc, ca într-o contemplare a unei ierni lăuntrice. Cu privirea din ce în ce mai sticloasă. Asta s-a întâmplat după ultima vizită a lui Boggs. Bărbatul asudat, de un calm desăvârșit. Mersul lui lăsat pe spate. Desișul bărbii roșcovane, ca o marcă de noblețe. Cum stă în cameră

și se trage de părul de pe mână, în timp ce te țintuiește cu privirea. Și ogarii ăia ținându-se de nebuni după el peste tot. Asta face de fiecare dată când vine. Ce se-aude noaptea. Suspinele lui Sarah. Chiar și ziua, când Sarah îi trimite pe toți afară. Apoi ziua când ceruse să rămână singur cu Grace în casă și cum îi ținuse piept Sarah, îi spusese că n-are el treabă cu ea, dar cum se schimbase maică-sa imediat după plecarea lui, ochii ei întunecându-se și nemaiputând să vadă, ca ai boului lui Nealy Ford, boul care-și contemplantese filozofic nemișcarea înainte s-o rupă la fugă pe câmp, ca înspăimântat de vederea propriului sfârșit. Asta fusese înainte ca Nealy Ford să plece fără veste din căsuța vecină și să-și ia lumea în cap, lăsând locul pustiu, pământul pe care-l recuperase și-l îngrijise – altul care pleacă, spusese mama.

Grace iese din casă și încuie ușa, se așază lângă Colly pe bolovanul ca un ciocan. Băiatul își încovrigă degetele înnegrite de la picioare, în timp ce mâna îi scotocește în buzunar după tutun de pipă. În palma lui, firele de tutun arată ca niște semne de întrebare. Ochii îi sunt încă îngustați de furie. Îndeasă tutunul în pipă cu degetul mare, apoi înjură tare și sare de pe piatră. Se întoarce după câteva clipe cu pipa aprinsă, învârtind în mână o umbrelă ruptă. Ea se uită spre capătul drumului după maică-sa, își trage fusta peste picioare și-și duce o mână la cap. Ceea ce nu știe o îngrețosează, ca o sfoară înnodându-se încet înăuntrul ei. Colly se așază lângă ea, cu pipa în colțul gurii. Încearcă să repare umbrela cu sfoară, dar e stricat mecanismul. Simte privirea care vede-n ea la fel de limpede cum se vede ea însăși. Cât de incomod stă, cu genunchii la bărbie. Forma ciudată a țestei ei și cum i se văd urechile. Rușinea de neascuns că i se luase ceea ce-o făcea să fie ea. Că i se furase frumusețea. Arăt ca un vas prost plămădit. O cană ca vai de ea, cu ochii albaștri. O oală cu urechi ca două toarte mari și urâte.

Se întoarce și-i surprinde privirea. Ce-i? îl întreabă.